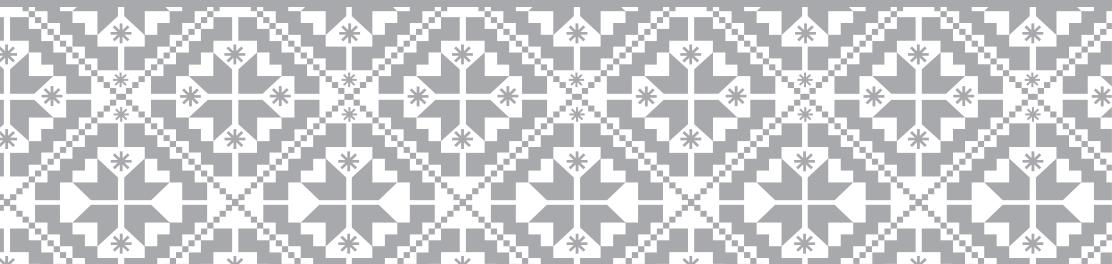

Беларускі фальклор

Легенды і паданні
Казкі
Прыказкі і прымаўкі

Мінск
 «Вышэйшая школа»
2023

УДК 398(161.3)
ББК 82.3(4Беи)
Б43

Спасылкі на аўдыязапісы ў выглядзе QR-кодаў прыведзены па выданнях:

Зборнік беларускага фальклору : з гук. электрон. дадаткам / тэксты чытае Н.А. Кухараўа. — Мінск : Вышэйшая школа, 2010. — (Школьная бібліятэка).

Зборнік беларускага фальклору. Легенды і паданні. Казкі : аўдыякніга / тэксты чытае Н.А. Кухараўа. — Мінск : Вышэйшая школа, 2013. — (Бібліятэка школьніка).

Беларускі фальклор. — Мінск : Вышэйшая школа, 2023. — Б43 271 с.

ISBN 978-985-06-3500-6.

Выданне ўключае творы вуснай народнай творчасці і змяшчае спасылкі ў выглядзе QR-кодаў на аўдыязапісы лепшых фальклорных матэрыялаў. Легенды, паданні, казкі, прыказкі і іншыя матэрыялы запісаны на тэрыторыі Беларусі ў XIX—XX стст. вядомымі вучонымі-фальклорыстамі, этнографамі, мовазнаўцамі і літаратарамі (А.К. Сержпухоўскім, П.В. Шэйнам, Е.Р. Раманавым, К. Каганцом і інш.). Вусная народная творчасць дае яскравае ўяўленне пра светапогляд беларусаў, их інтэрэсы і звычай. Гэта бяздонны скарб і неацэнная ўласнасць, якую народ павінен шанаваць і перадаваць з пакалення ў пакаленне.

Для шырокага кола чытачоў, карысна ўсім, хто цікавіцца беларускай вуснай народнай творчасцю, духоўным набыткам нацыі.

УДК 398(161.3)
ББК 82.3(4Беи)

Усе права на дадзеное выданне абаронены. Узнаўленне ўсей кнігі ці любой яе часткі не можа быць ажыццёўлена без дазволу выдавецства.

ISBN 978-985-06-3500-6

© Укладанне, афармленне.
Выдавецства «Вышэйшая школа»,
2023

Легенды і паданні

Справай вялікага значэння з'яўляеца ці то збіранне легенд, якія засталіся з часоў дахрысціянскай славянішчыны, у мэтах чиста гістарычных, ці то мастацкае адкрыццё цераз іх мінулага, што мроіца за імглой вякоў, мінулага, частку вестак пра якое дадеслі летапісы, частку даўпваемася мы з курганоў. Здаецца, гэта няшмат, але і з таکой қрыхі геніяльны паэт можа стварыць рэчи гамераўскай магутнасці, бо шмат таго, што нам недарацца зала қніжка або старая магіла, знайсці можна пад саламянаю страхою народа, які ў паданнях, қазках, прыказках, прымых і мове захаваў яшчэ мноства дахрысціянскага элементу. Вышэй жа за ўсё – умець падслухаць біццё сэрца гэтага народа, умець адкрыць іерогліфы легенд қлючом уласнай шчаслівой інтуіцыі, умець узнавіць вобразы мінулага ў барвах і контурах, якія на працягу стагоддзяў асталаіся, – вось задача паэта, вось яго наглядная ніва.

Уладзіслаў Сыракомля

Прамова

Гэй, хлопцы, брацца мае, сыны Зямлі Беларускай, каторая раскінулася ад Гродны да места Смаленска і ад Прыпяці аж на другі бок ракі Дзвіны перакінулася. Кіньце ўвакол вокам, сабярыце харашэнька думкі і скажэце, ці павінна так быць, як ця пер ёсць? Ці справядліва гэта – усяго, што сваё, чурацца: і мовы сваёй, і звычаю свайго, і апраткі сваёй? А ведаецце тое, што мова наша калісь сладчай была і быў час, калі наша мова працвітала пры дварэ каралёў польскіх. Ведайце, што спамеж вас больш, як спамеж другіх народаў славянскіх, сладчых людзей выходзіла даўней і цяпер выходзіць і розумам і ваеннымі заслугамі.

Колькі-то вучоных людзей, колькі-то сладчых казакоў, ваявод і гетманаў наша зямліца выгадавала?

Адно нядобра, што кожны славу прыносіць не сваёй старонцы, а ўсё чужым. Примерам кажучы, як той Галубок, прости селянін зямлі Наваградскай, што са сваёю сотняю казакоў – ці мала славы прыдбаў паляком так, што і песні аб ім складалі. А ў нас? Ці ведае хто яго?

І бяру я гэта ўсё на розум, і здаецца мне, што хутка саўсім загіне наш народ, бо яшчэ за гадоў трыста таму, як паны, так і халопы свае мовы не саромеліся: і гаварылі, і пісалі ўсё па-свойму. Потым мала-памалу паны сталі сваіх звычаяў чурацца, сталі свае парадкі і мову сваю пакідаці ды польскую пераймаці і так, што далей – болей, аж саўсім палякамі сталі. На паноў гледзячы, пачалі і сяляне апратку сваю мяняць на нямецкую і мову калечыць. Нават сваіх співанак пачынаюць саромецца, мужыцкім называюць.

Але не! Наш народ не загіне, а прыйдзе такая часіна, што прачнецца наш народ і скажа суседзям так: «Служылі мы вам – заплацеце вы нам! Нам грошай не трэба, бо свайго хопіць хлеба. А скажэце нам толькі: “Беларусы вы!” Вось толькі!»

Дый красна ж бо наша зямліца, усе выгады мае: і скіба ўрадлівая, і лесу багата, і сена аж надта. І рэчак спладчых многа, а па краёх, як бы ад ворага абароджаная пяском, балотамі ды цёмнымі лясамі. Вось выйдзі толькі дзе-небудзь на гару, пад гай зялёны, ды азірніся на свет божы! Так душа твая і зарадуецца.

Бач! Уніз ад рэчкі гара зараснікам пакрытая, уся арэнікам, чаромхай, каліннікам ды маліннікам зарасла. А чаромха-то цвіце – няйначай хто пухам лябяжым укрыў, і пах за вёrstы ветрам нясе. А рэчка сама – моў стужка блакітная, між верб ды альшын ветрам раскінутая. А за рэчкай лука аж зіхаціць кветкамі. А далей за лукай поле зелянне. А ўвакол усяго цёмны лес сінене. Глянь улева – панскі двор бялее і таполі тырчаць, моў на старожы стаяць; а ўправа сяло ціха лягло, паўз раку на беразе. У сады прыбрана яно, а ў сяле хлопцы, як дубкі, а дзяўчата, як ягадкі. Пазіраеш на ўсё гэта, і штось за сэрца шчэміць і грудзі шырака раздымает, і ляцеў бы, здаецца, над палямі, над лугамі, па-над лесам сінім...

І на гэтай нашай зямлі спрадвеку нашы дзяды-прадзеды жылі, каторыя не раз грэкамі, немцамі і рымлянамі траслі...

Вялікі грэшнік

Даўно гэта дзеялася... Чула я ад старых людзей – а яны лгаць не будуць – значыць, праўда была. Жыў на свеце дужа вялікі грэшнік. Такі грэшнік, што не было таго граха, каб ён не саграшыў. Такі быў злодзей, якога і свет не бачыў: ён і краў, і чыніў разбоі, губіў людзей без пакаяння... Нават чорту душу запрадаў; чараваў, калі краў, абарачваўся ваўкалакам, пушчаў моравае паветрые – і не было ліку яго грахам.

Прыйшлося яму паміраць. Тут такі страх яго агарнуў, што не магла яго душа пакінуць цела. Няма яму смерці, ды й годзе. Тут успомніў ён на Бога. Захацеў паспаведацца, душу ачысціць. Сколькі не прыводзілі к яму папоў, ксяндзоў, – як раскажа ім свае грахі, – не даюць адпушчэння. Такі ён быў грэшнік. А смерць не приходзіць, а душа яго мучыцца, з целам не можа разлучыцца.

Раздаў ён сваё багацце ўбогім і пайшоў па свету шукаць таго ўгодніка, каб замаліў яго грахі, разлучыў душу з целам. Ідзе, распытвае...

Параілі яму людзі даведацца к аднаму пустэльніку, што цэлае жыццё жыў у пушчы, еў толькі хлеб з вадой, маліўся, душу спасаў і ўгодны быў Богу. І пайшоў ён к яму. Приходзіць – так і так, – кажа, – я дужа вялікі грэшнік, ратуй мяне, – выспаведуй. Ты ўгодны Богу, – можа адпусціць мае грахі. Стайдзі спаведацца. Выслушаў яго той пустэльнік, кажа:

— Ты такі грэшнік, што цябе смерць не возьме, зямля не прыме, пакуль ты свае грахі на гэтым свеце не адпакутуеш, пакуль ты не зробіш столькі добра, каб яно твае грахі пераважыла. А датуль ты будзеш мучыцца.

І пайшоў той грэшнік заслужваць спасення. Хадзіў ён на афяры, і хадзіў на каленях, марыў голадам сваё цела, нанімаўся к сядзітным гаспадарам на работу, каб яго білі, лажыўся за другіх пад розгі, служыў хворым і ўбогім — смерць не прыходзіць. Хацеў на сябе рукі налажыць: тапіўся, вешаўся і рэзаўся — усё няма смерці, толькі муکі прымаў надарэмна.

І так прайшло многа год. Раз ідзе ён полем. Ідзе і праклінае сваю долю. Узяла яго злосць, што няма яму смерці. «Дакуль я буду мучыцца?» — думае ён сабе. А быў першы дзень Вялікадня. Ідзе ён і бачыць многа-многа народу на полі — пашуць, барануюць. «Што ж бы гэта значыла? — думае ён, — першы дзень Вялікадня такое свята, што і птушкі святкуюць — гнёзды не юць, а тут народ марудзіцца». Падыходзіць бліжэй, бачыць — войт паходжвае паміж работнікамі і бізуном іх падганяе. Тыя плачуць, жалуюцца:

— Што гэта, — кажуць, — ты насміхаешся над намі? Хіба няма ў цябе Бога ў сэрцы? Б'еш нас, катуеш у будні, у свята не даеш адпачынку... І нават сягоння, на Вялікдзень, выгнаў на прыгон!

Авойт раве, як апантаны, бізуном лупіць. Глядзеў, глядзеў той грэшнік. «Во, — думае, акаянны, ні папушчы мяне! Падумаць гэта, як народ мардуе!» Падышоў ён к войту і кажа:

— Што ты робіш? За што ты людзей мучыши?

Авойт, ні слова не кажучы, як нахлысне бізуном цераз лоб, — аж іскры з воч пасыпаліся. Азвярэў наш грэшнік, схваціў камень, як пусціц ім у войта... І разбіў яму чэррап. Войт не айкнуў — са-свяжыўся. А грэшнік і скончыў сваю пакуту.

Як чалавек зрабіў агонь

Першы агонь к нам прыляцеў з Перуном, да як загарэўся адзін хварастовы курэнь, дак людзі збегліся адусюль хапаць галавешкі, да па сваіх курэнях і зямлянках у попелі пераховываць. Адначэ гэты агонь не шанцеваў нікому, аж пакуль аднаму старому калёсніку, каторы акрамя калодак тачыў і верацёна, не паслаў шчаслівае думкі, штоб ён папрабаваў кружкі на верацёнах вышпульваць яснёвым клінком да не нажом вырэзываць як досі.

— Чаму не, — кажа калёснік сам сабе, — ясень цвярдзей, дак павінен узяць мякчэйшую бярозу, і давай ось папробуем.

Застругаўшы ясянёвы клінок, прыставіў яго к верацяну, моцна прыжымаючы, і зачаў смычком шморгаць то сюды, то туды, што раз скарэй, аж палянъ — пашоў дым з верацяна, да так пахне, бы з вогнішча. Ён гэта далей шморгаць да яшчэ скарэй да хутчэй, аж покуль лоб стаў мокры да з верацяна іскры пасыпаліся. Дак вось як чалавек знайшоў справядлівія агонь, тагда людзі ўсюды патушылі перуновае цяпло да завялі свойскі агонь і з тых пор сталі лучшэй жыць.

Асілкі

Даўно, даўно, калі яшчэ людзі жывалі па лясах драмучых, прыйшлі ў цяперашнюю Утужыцкую абшчыну асілкі і занялі яны два места, адно на рэчцы Вараухе, у Забарышчах, а другое — на Іваніхе пры той жа рэчцы. У тых мясцінах у тое ўрэмя ніякага народу не было, мяста былі вольныя па ўсёй Жанвіль-Утужыцкай старане. У лясах той стараны жылі звяры ўсякія: мядзведзі, воўкі, ласі, кабаны, лісіцы, рысі, а па рэках і азярах жылі выдры: рыбы ў вадах было такое мноства, хоць палоўнікам чэрпай.

Асілкі тыя былі людзі здаровыя, росту ў касую сажань, у плячах аршына з два, голас мелі, як звон немалы, бывала калі крыкнець ва ўесье голас, ды свіснець, дык якое б дзе дзерава не было большое, а заваліцца. Вот якія былі яны людзі тыя асілкі.

Хазяйства яны ніякага не трymалі, не было ў іх ні якой худобы, ні скацінкі дамашняй, ні прыпасу, ні запасу. Ні хлеба, ні лёну не сеялі. Кармілісь яны тым, што лавілі па лясах звярэй ды па вадах рыбу. Адзежу сабе яны строілі з звярыных шкур. Вот так і жылі. Мусіць пра Бога яны зусім не зналі, бо ніхто не чуў ад старыкоў, штоб яны мелі дзе-небудзь царкву алі папа. Асілкі, пажыўшы на рацэ Вараухе, спадабалі Жанвіль-Утужыцкую старонку, бо тут ім усяго досыць было. Звяр'я па лясах было відзьма-нявідзьма і рыбы ў водах тожа, а ім больш нічога і не трэбавалась. Вот і задумалі яны абсяліцца і пачалі сразу строіць два гарадзішча — Заборкі і Іваніху. Народу тут было многа, шутка сказаць, кожынны год бабы прывадзілі па два ды па тры рабёнкі.

Струменту ў іх амаль ніякага не было. Кажуць, што ў іх быў на ўсіх адзін тапор, ды і той не жалезны, а якісь медзяны, а можа і жалезны, пра гэта дзяды не сказывалі, мусіць, не запомнілі. Адно

звесна, што асілкі не мелі струменту, а гарадзішчы строілі. Гара-
дзішчы гэтыя і цяпер ёсьць на Варause, вот зараз ідзі і паглядзі. Не
меўшы досьць струменту, асілкі перабрасывалі тапор з гарадзішча
і на гарадзішча, бо не хацелі траціць часу на хаджэнне. Зыкнечь,
бывала, асілак з аднаго гарадзішча ў другое, тапор давай, той возь-
мечь тапор ды й кінець яму. Такая была ў іх сіла, за то і празывалі-
сь асілкамі. Гэта яшчэ нешто тапор перакінуць, вярсты за тры, а
то, бывала, нада на пастройку дзерава, пойдзець у лес, вырвець
дзерава з карнём ды так і прэць на гарадзішча, а то камень пры-
дзеца прыставіць, дык ён возьмечь яго ды й кінець за вярсту і
больш прама на гарадзішча. Другія кідалі такія бальшушчыя кам-
ні, што будзець у полсажня величынёю, алі такія камні не ўсягды
дакідывалі да гарадзішча. А то ёсьць такія мясціны, што саўсім закі-
даны камнямі. Дзяды казалі, што на гэтых самых мясцінах асілкі
друг супроць дружкі ваявалі, кідаюсь камнямі. Яны і звярэй убівалі
камнямі, адтаго камні і ляжаць аж сядодня па лясу. А далі сказыва-
лі старыкі, што асілкі ўшлі адсюль, як толькі перавяліся ў лясах
звяры і пазменшала рыбы ў вадзе, бо ім не з чаго стала жыць.
З тых пор і гарадзішчы іхняя запусцелі, бо пасля іх не скора
прышлі сюды насы дзяды, катормя абабралі сабе другія мясціны,
катормя больш спасобны для хлебапашства і для разводу скацінкі.

Адкуль сяляне і паны

Бог першага чалавека вылепіў з гліны, да, паставіўшы пад
плотам, штоб сох, сам кудысь пайшоў; тагды прыбег чорт,
да з тae гліны, што асталася, вылепіў такога самюсенькага друго-
га чалавека, да й кажа сам да сябе:

— Як жа я пазнаю, калі Бог ажывіць абодвух, катормя яго, а ка-
торы мой? Трэба неяк свайго назначыць.

Зірнуў ён кругом, ці няма якое ламакі, ды не знайшоў нічога, а
тут чуе, што Бог падыходзіць, дык барджэй плюнуў сваёй леплён-
цы ў лоб ды й пабег. Бог прыйшоў ажыўляць ды бачыць, што ста-
яць дзве леплёнкі, як адна, начэ дзве краплі вады.

— Хіба ж, — кажа, — я дзве вылепіў? Здаецца адну... а мо і дзве?
Не прыпомню.

Узяў да й ажывіў абедзве, а як яны заварушыліся, то з божае
выйшаў хадзяін-пахар, а з чортавае — нейкае благароддзе ў казён-
най шапцы, з кругленькаю бляшкаю, акурат на тым месцы, дзе
чорт плюнуў. Тагды хазяіну Бог сказаў:

— Ідзі да гасподы!

А благароддзю, узяўшы за шыварат, даў каленам... Начэ выгнаў, не даўшы ніякага спосабу.

Колькі жыць чалавеку

Калісцы ў далёкім мінульым кожны чалавек знаў, колькі яму гадоў жыць на свеце. Але адзін раз адбылося такое.

Ішоў Бог па зямлі. Зайшоў у адну дзярэйню і відзіць, што адзін чалавек робіць плот з саломы. Бог паглядзеў на яго і пытаемца:

— Ты чаго, чалавечка, плот не з дрэва гародзіш, а з саломы?

— Дык мне ж ужо мала гадоў жыць на свеце асталося. На мой век хваціць.

Тады Бог рашыў зрабіць так, каб людзі не зналі, каму калі паміраць. Так і цяпер.

Чаму не аднолькава работы ва ўсіх?

Было яшчэ так. Хадзілі па зямлі Пётра з Богам і не ведалі, каму што прыдзяліць. Ну, ідуць яны. Сонца нізка. Падыха-дзяць да жанчыны, якая жала, пытаюцца, як прайсці ім туды ды туды, просяць, каб паказала ім дарогу. А яна кажа:

— Сонца нізка, мне жаць трэба. Не буду паказваць, ідзіце, куды хочаце.

Ну, раз такое дзела, пайшлі яны далей. Косіць мужык. Падышлі яны да мужыка і кажуць:

— Ці не паказаў бы ты нам дарогу, як туды ды туды прайсці?

Мужык кажа:

— Чаму ж не, пакажу.

Закурыў і павёў іх да дарогі, паказаў, куды трэба ісці. Далей ідуць, ідуць, ходзіць конь. Пытаеца Бог у каня:

— Як бы ты нам дарогу паказаў?

А конь глянуў:

— Сонца нізка, я не пад'ем. Не павяду вам паказваць дарогі.

— Ну, ладна, не павядзеш, дык хадзі, грызі.

Пайшлі далей. Ходзіць карова. Просіць Бог у каровы, каб паказала ім дарогу.

— Чаму ж не, — кажа карова, — пакажу.

Павяла іх і на дарогу вывела. Ну, вот і кажа Бог на Пётру:

ЗМЕСТ

ЛЕГЕНДЫ И ПАДАННИ	3
Прамова	5
Вялікі грэшнік	6
Як чалавек зрабіў агонь	7
Асілкі	8
Адкуль сяляне і паны	9
Колькі жыць чалавеку	10
Чаму не аднолькава работы ва ўсіх?	10
Чаму варагуюць сабака, кот і мышы	11
Пра скарб	11
Як п'яніца ў рай папаў	11
Пра вайну са шведамі	13
Бітва пад Лясной	13
Вайна шведска	13
Платон-казак	14
Дзяды расказвалі	15
Векавечная мяжа	16
Чортай мост	17
Пра татарскія курганы	22
Вітаўка	22
Піявун-звон	23
Казацкі гаёк	24
Пакаранне	24
Месяц	26
Вось як даўней старых бацькоў кідалі	27
Пра пане Каханку	28
Пра чорную даму	29
Трохгранны дуб	31
Дуб і сасна	31
Легенда кахання	31
Помнік вернаму каханню	32
Марысін парк	32
Пра бярозу Міцкевіча	33
Пра князя слуцкага і яго замак на Князь-возеры	33
Пра пана Карпінскага і чортава вакно	34
Прылукі	35
Адкуль зязюля ўзялася	37
Пра зязюлю	38
Як мы вучыліся	38
Здарэнне з прыставам	39
Дзядзіна	40
Як Мікола і Пётр коней ва Украіне куплялі	41
Ілья і Пятро	42
Правільны суддзя	45
Бутрымава прыгода	45

Чорт дурыць падарожных	46
Нечысць заманывае ў балота	47
Чорт у віхры	48
Чорт у постасці цяляці	49
Чорт скінуўся бараном	50
Дамавік ездзіць на конях	52
Хут	53
Як чорта выганялі	53
Скрыпач і ваўкі	54
Нядзеля	56
Серада і пятніца	57
Паморак	58
Трасца	60
Напасць	61
Халера	62
Халера 40-га року	63
Чаму воўк з сабакам ды з кошкай і мышкай варагуюць	64
Чаму заяц, ліса ды воўк разам не сыходзяцца	65
Чым болей хто мае, тым болей жадае, або адкуль мядзведзі на свет узяліся	66
Адкуль узяўся мядзведзь	67
Адкуль мядзведзь	68
Адкуль пайшлі буслы	69
Чаму конь ніколі не пад'есць	69
Чарадзейнік замовіў стрэльбу	70
Моцны чарадзей	70
Удзэяна	72
Прыгожая Кінгі	73
Аб Воўті, Дняпры і Сажы, бацькі іх Нівіном	74
Пра Нёман і Лашу	75
Пра чайку і возера Нарач	76
Ад чаго Нясвіж пашоў	76
Машэка	77
Нарач	78
Пра возера Баторына	80
Адкуль Рубеж	81
Сож і Дняпро	81
Паходжанне ракі Віліі	82
Як нарадзіліся Нёман і Лоша	84
Неман і Лоша	85
Пра возера Свіцязь	86
Чырвонае возера	88
Сініе возера	91
Сіні калодзеж	92
Паненчына бухта	93
Жывая вада	93
Паданне пра заснаванне Менска	94
Паданне пра Магілёў	95

Паданне пра заснаванне Бярэсця	98
Адкуль Гомель	98
Як паўстаў горад Браслаў	98
Валожын	99
Пра Давыд-Гарадок	99
Адкуль Івянец	100
Адкуль Капыль	100
Як узніклі Клімавічы	101
Лунінец	101
Стоўбцы	102
Адкуль Узда	102
Налібакі	102
Пра вёску Падкамень	103
Перуноў мост	103
Папова горка	104
Рымшава гара	104
Дзяўчая гара	105
Мамчына горка	105
Пра Мір-гару	106
Перунова гара	106
Багатыр-гара	106
Скарб у балоце	107
Як скарб з-пад печы выходзіў	107
Заклятая магіла волата	108
Дзе ценъ сягае	109
Пра скарб, закапаны на Азярыйскім гарадзішчы	110
Заклятае багацце	111
Курган каля Заслаўя	112
Лоскія паданні	112
Змееў камень	115
Камень-кравец	117
Камень-шавец	117
Цудадзейны камень	118
Літоўскі камень	118
У ноч на Купалу	118
Ваўкалакі	119
Расамаха	121
КАЗКІ	123
Каток, пеўнічак і лісічка	125
Дзедава рукавічка	126
Мужык, воўк і ліса	127
Ліса-каталичка	129
Вайна ваўка з сабакам	129
Воўк, Змітрок, кабыла і баран	132
Козы	133
Жораў і чапля	135

Курка-рабушка	136
Кот Максім — сват	138
Бабіна дачка і дзедава дачка	142
Аб рапку	145
Два ў кораб арэшкі	147
Іван Іванавіч-царэвіч	151
Залатое пяро	161
Pогі	170
Івашка-мядзведжак вушка	177
Пакацігарошак	187
Ілья	199
Курыла Кажамяка	203
Жораваў кашалёк	204
Дзіва	211
Асілак	213
Іванка-прастачок	216
Чорт-злодзей	218
Мужык, яго жонка і пан	221
Як ляйнівая дачка рабіца навучылася	223
Як мужык хітра гуся падзяліў	224
Кацярына	225
Пану навука	227
Мужык і пан	230
Асцярожны пасланец	233
Не люба — не слухай	237
Несцерка	238
Завідны поп	241
Шаптуха	242
Папоўская хцівасць	243
Мужык, пан і цар	247
Бацькавы наказы	248
Як я з дзедам пакутваў	249
ПРЫКАЗКІ І ПРЫМАЎКІ	251

Літаратурна-мастацкае выданне

БЕЛАРУСКІ ФАЛЬКЛОР

Рэдактар *Ю.А. Місюль*
Мастацкія рэдактары *К.Э. Агуновіч, Т.Ю. Тафан*
Камп'ютарная вёрстка *Н.В. Шабуні*
Карэктар *А.І. Галдзянкова*

12+

Падлісана да друку 17.01.2023. Фармат 60×90/16. Папера афсетная. Друк афсетны.
Ум. друк. арк. 17,0. Ул.-выд. арк. 15,0, Тыраж 800 экз. Заказ 24.

Рэспубліканскэ ўнітарнае прадпрыемства «Выдавецтва Вышэйшая школа».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвалыніка
друкаваных выданняў № 1/3 ад 08.07.2013. Пр. Пераможцаў, 11, 220004, Мінск.
e-mail: market@vshph.com http://vshph.com

Адкрытае акцыянернае таварыства «Паліграфкамбінат імя Я.Коласа».

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвалыніка друкаваных выданняў №2/3 ад 10.09.2018.
Вул. Каржанеўская, 20, 220024, Мінск.